ક્રમાંક/મઉમશબ/સંશોધન/૨૦૧૬/૨૬૭
ગુજરાત માધ્યમિક અને,
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
સેકટર-૧૦ બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર.તા.૨૭/૦૯/૨૦૧૬.

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ(તમામ),
ગુજરાત.

વિષય:- શૈક્ષણિક વર્ષ જૂન-૨૦૧૬ થી અમલી ધો-૧૧ ના વર્ગ બઢતીના સુધારેલા નિયમો અંગે સ્પષ્ટતાઓ.
સંદર્ભ:- અત્રેનો પરિપત્ર ક્રમાંક: મઉમશબ/સંશોધન/2016/7065-98 તા.15/07/2016

ઉપરોકત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે અત્રેના તા.૧૫/૦૭/૨૦૧૬ ના પરિપત્રથી ધો-૧૧ સામાન્ય પ્રવાહ, વિજ્ઞાન પ્રવાહ તેમજ ઉ.બુ ટેકનીકલના વર્ગબઢતીના નવા નિયમો શૈક્ષણિક સત્ર જૂન-૨૦૧૬ થી રાજયની તમામ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં અમલ કરવા સારું મોકલી આપેલ છે. આ નિયમો અમલમાં આવતા વર્ગ બઢતીના જૂના નિયમો આથી રદ કરવામાં આવે છે. આ બાબતે આચાર્યો તરફથી માર્ગદર્શન માગતાં વધુ સ્પષ્ટતાઓ કરવામાં આવે છે જે આ સાથે સામેલ છે. તે મુજબ શાળાઓએ કાર્યવાહી કરવાની રહેશે.

(બી.એન.રાજગોર)
સંયુકત નિયામક
ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,
ગાંધીનગર

નકલ રવાના:-
- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી, તમામ.

E:\PURVI\Research Branch\bhalaji\વર્ગ બઢતીના નિયમો ઉ.મા.શાળાઓને પરીપત્ર.docx

# ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ,ગાંધીનગર.

## વર્ગ બઢતીના નિયમો ધોરણ-૧૧

જૂન-૨૦૧૬ થી અમલ

(વિજ્ઞાનપ્રવાહ / સામાન્યપ્રવાહ / ઉ.બુનિયાદી / ટેકનિકલ પ્રવાહ માટે)

[ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ-૧૯૭૨ સેકશન ૧૭(૧૦) અન્વયે]

| | |
|---|---|
| નિયમ નં-૧ | દરેક રજિસ્ટર્ડ માધ્યમિક શાળાએ વર્ષ દરમ્યાન વાર્ષિક પરીક્ષા સહિતની ત્રણ પરીક્ષાઓ (કસોટી) નિયમ-૭ માં દર્શાવેલા વિષયો સિવાયના વિષયો માટે લેવાની રહેશે. આ ત્રણ કસોટીઓ પૈકી બે કસોટીઓમાં ઉપસ્થિત રહેવું દરેક વિદ્યાર્થી માટે ફરજિયાત રહેશે. પાસ થવા માટે દરેક વિષયમાં ઓછામાં ઓછા ૩૩ ટકા ગુણ હોવા જોઇએ. દરેક વિષયની પરીક્ષા ફરજિયાત રહેશે. |
| નિયમ નં-૨ | દરેક રજીસ્ટર્ડ માધ્યમિક શાળાએ દરેક સત્રમાં એક કસોટી બોર્ડ સૂચવે તે પ્રમાણે અને વાર્ષિક પરીક્ષા એપ્રિલ માસમાં ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ સૂચવે તે તારીખથી લેવાની રહેશે. |
| નિયમ નં-૩ | રજીસ્ટર્ડ માધ્યમિક શાળાઓએ પ્રશ્નપત્ર કાઢવામાં નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં લેવી.<br>(અ) પ્રથમ કસોટીમાં પ્રથમ કસોટી સુધી થયેલ અભ્યાસક્રમમાંથી પ્રશ્નો પૂછવાં.<br>(બ) બીજી કસોટીમાં પ્રથમ કસોટી સુધી થયેલ અભ્યાસક્રમમાંથી ૩૦% ગુણના પ્રશ્નો પૂછવાં અને પ્રથમ કસોટીથી બીજી કસોટી સુધી થયેલ અભ્યાસક્રમ માંથી ૭૦% પ્રશ્નો પૂછવા.<br>(ક)વાર્ષિક પરીક્ષામાં સમગ્ર અભ્યાસક્રમમાંથી પ્રશ્નો પૂછવાં. તમામ પ્રકરણોને યોગ્યતા મુજબ પ્રકરણોને ભારાંક આપવો. |
| નિયમ નં- ૪. (સ્પષ્ટતા) | નિયમ-૭માં દર્શાવેલ વિષયો સિવાયના વિષયો માટે વર્ષ દરમ્યાન વિવિધ સમયે કરવાના પરીક્ષણની વિગતોનું વર્ગીકરણ નીચે પ્રમાણે રહેશે.<br>રજીસ્ટર થયેલ સામાન્ય શાળાઓના સૈદ્ધાંતિક વિષયો માટેનું વર્ગીકરણ (નિયમ ૫ –અ) પ્રમાણે રહેશે. તથા ઉ.બુ.શાળા, ટેકનીકલ અને વિવિધલક્ષી શાળાઓના પ્રાયોગિક પાસું ધરાવતાં વિષયોમાં વર્ગીકરણ ( નિયમ ૫ – બ) પ્રમાણે રહેશે. |

**નિયમ નં-૫ (સ્પષ્ટતા)**

૮૦ ગુણના પ્રશ્નપત્રનો સમય ત્રણ કલાક અને ૫૦ ગુણના પ્રશ્નપત્રનો સમય બે કલાકનો રહેશે.

| અ | બ |
|---|---|
| સૈધાંતિક વિષયો માટે | ઉ.બુ.અને ટેકનિકલ શાળાના ઉદ્યોગો માટે |
| ૧. વાર્ષિક પરીક્ષા ૮૦ ગુણ<br>૨. પ્રથમ કસોટી ૫૦ ગુણ<br>૩. દ્વિતિય કસોટી ૫૦ ગુણ<br>૪.વર્ષ દરમિયાન થયેલ કાર્યના આધારે આંતરિક ગુણ ૨૦ ગુણ | ૧. વાર્ષિક પરીક્ષા ૮૦ ગુણ<br>૨. પ્રથમ કસોટી ૫૦ ગુણ<br>૩. દ્વિતિય કસોટી ૫૦ ગુણ<br>૪. વર્ષ દરમિયાન થયેલ કાર્યના આધારે આંતરિક ગુણ ૨૦ ગુણ |
| કુલ:- ૨૦૦ ગુણ<br>(૨૦ગુણનું આંતરિક વિભાજન પરિશિષ્ટ(ક)માં દર્શાવેલ છે.) | કુલ ૨૦૦ ગુણ<br>પ્રાયોગિક કાર્ય(૨૦+૩૦) ૫૦ ગુણ<br>(૨૦ગુણનું આંતરિક વિભાજન પરિશિષ્ટ(ક)માં દર્શાવેલ છે.) |

ધોરણ -૧૧ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં પ્રાયોગિક પરીક્ષા બાબત ......

- ધોરણ -૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહની બોર્ડની પ્રાયોગિક પરીક્ષાના માળખા મુજબ જ વર્ષાન્તે દરેક વિષયની ૫૦ ગુણની લેવી.
- જો કોઈ વિષયની પ્રાયોગિક પરીક્ષામાં ૧૭ કરતા ઓછા ગુણ હશે તો. ધોરણ – ૧૧ માંથી ધોરણ – ૧૨માં વર્ગ બઢતી મળી શકશે નહીં.
- પ્રાયોગિક પરીક્ષાના ગુણ ગ્રાન્ડ ટોટલમાં ગણવા નહી.

**નિયમ નં-૬ (સ્પષ્ટતા)**

દરેક વિષયમાં પાસ થવા માટે ૨૦૦ માંથી ૬૬ ગુણ(૩૩%) એટલે કે ૧૦૦ માંથી ૩૩ ગુણ મેળવવાના રહેશે અને પરીક્ષાનું ફાઇનલ પરિણામ / ગુણપત્રક ૧૦૦ ગુણના આધારે બનાવવાનું રહેશે.

**નિયમ નં-૭**

સ્વાસ્થ્ય અને શારિરીક શિક્ષણ તથા ઉદ્યોગ જેવા વિષયોની વર્ષ દરમિયાન એક જ વાર્ષિક પરીક્ષા લેવાની રહેશે. આ વિષયોનાં ગુણ કુલ ટકાવારીમાં ન ગણવાં. આ વિષયોમાં ગ્રેડ આપવાનો રહેશે. આ વિષયોનું પરીક્ષાનું માળખું નીચે પ્રમાણે રહેશે.

| | |
|---|---|
| ૧) સૈદ્ધાંતિક પરીક્ષા* – | ૪૦ ગુણ* |
| ૨) વાર્ષિક પ્રાયોગિક પરીક્ષા- | ૪૦ ગુણ |
| ૩) વર્ષ દરમ્યાન કરેલ કાર્યના આધારે આંતરિક ગુણ | ૨૦ ગુણ |
| કુલ ગુણ | ૧૦૦ ગુણ |

<u>નોંધ</u>:-
- આંતરિક ૨૦ ગુણનું આંતરિક વિભાજન પરિશિષ્ટ(ક) માં દર્શાવેલ છે.
- * ૪૦ ગુણની સૈદ્ધાંતિક પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં વિવિધ પ્રકારના હેતુલક્ષી પ્રશ્નો પૂછવા. અને તેના જવાબો આન્સરબુકમાં જ લખવાના રહેશે. જેનો સમયગાળો એક કલાકનો રહેશે.

| | |
|---|---|
| | **ગ્રેડ વર્ગીકરણ** |

| ગુણ | ગ્રેડ |
|---|---|
| ૯૧ થી ૧૦૦ | A+ |
| ૮૧ થી ૯૦ | A |
| ૭૧ થી ૮૦ | B+ |
| ૬૧ થી ૭૦ | B |
| ૫૧ થી ૬૦ | C+ |
| ૪૧ થી ૫૦ | C |
| ૩૩ થી ૪૦ | D |
| ૩૩ થી ઓછા | E |

નિયમ – ૭ માં દર્શાવેલ વિષયો પૈકી કોઇપણ વિષયમાં E ગ્રેડ મેળવનાર વિદ્યાર્થીને ધોરણ -૧૧ માંથી ધોરણ -૧૨માં વર્ગ બઢતી મળી શકશે નહીં.

**નિયમ નં:-૮** **ધોરણ-૧૧ માટેના વર્ગબઢતીના નિયમો :**

(અ) સૈદ્ધાંતિક, પ્રાયોગિક તેમજ વર્ષ દરમ્યાન કરેલ કાર્યના કુલ ગુણમાંથી પાસ થવા માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ ૩૩% ગુણ મેળવવાના રહેશે.

(બ) જો કોઈ વિષય કે વિષયોમાં ૩૩% થી ઓછા ગુણ થતાં હોય તો એકંદરે ૩૩% થી વધુ ગુણ મેળવનારને દરેક ટકા દીઠ ૧ ગુણ અને વધુમાં વધુ ૧૫ ગુણની મર્યાદામાં રહીને પાસ થવા માટે ખૂટતા ગુણ આપી શકાશે. આવો લાભ એક કે વધુ વિષયોમાં આપવાનો રહેશે. આ સિદ્ધિગુણ કહેવાશે. આ ગુણ વત્તા(+) કરી અલગ દર્શાવવાના રહેશે. તેનો કુલ ગુણની ગણતરીમાં સમાવેશ કરવો નહી. આ રીતે સિદ્ધિ ગુણ મેળવનાર રેન્કને પાત્ર રહેશે.

(ક) જો કોઈ વિષય કે વિષયોમાં ૩૩% થી ઓછા ગુણ મળે અને મળવાપાત્ર સિદ્ધિ ગુણ ઉમેર્યા પછી પણ ૩૩% ગુણ ન થાય તો તેવા વિદ્યાર્થીને ઉપલા ધોરણમાં બઢતી મળી શકે તે માટે આચાર્ય કુલ ૧૦ કૃપા ગુણની મર્યાદામાં ખૂટતા જરૂરી ગુણ આપી શકાશે. આ કૃપા ગુણ પણ વત્તા(+) કરી અલગ દર્શાવવાના રહેશે. આવા વિદ્યાર્થી રેન્કને પાત્ર રહેશે નહિ.

(ડ) જો કોઇ વિદ્યાર્થીને નિયમ -૭ માં દર્શાવેલ વિષયો સહિત કોઇપણ વિષય કે વિષયોમાં ૩૩% થી ઓછા ગુણ મેળવેલ હોય તો તેવા વિદ્યાર્થીને તે વિષય કે વિષયોમાં ૨૫% કે તેથી વધુ ગુણ હોય તો જ સિધ્ધિગુણ કે કૃપાગુણનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે.

(ઈ) દરેક પરીક્ષાર્થીને પાસ થવા માટે મળવાપાત્ર સિદ્ધિ ગુણ તેમજ કૃપા ગુણ આપવા ફરજિયાત છે.

| | |
|---|---|
| નિયમ નં-૯ (સ્પષ્ટતા) | ૧) મેડિકલ કે કોઇપણ કારણોથી કોઈ એક વિષય કે વિષયોની પરીક્ષા ન આપી શકનાર વિદ્યાર્થીને વર્ગ બઢતી આપવા બાબતે આચાર્યશ્રી નીચેના મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લઇ નિર્ણય કરશે..........<br>(અ) કોઈ વિષય કે વિષયોની પરીક્ષા ન આપી શકનાર વિદ્યાર્થીને આપેલી પરીક્ષાઓમાં મેળવેલ ગુણના આધારે જ વર્ગ બઢતી મળી શકતી હોય તો રેન્ક મળવાપાત્ર રહેશે.<br>(બ) આપેલી પરીક્ષાઓમાં મેળવેલા ગુણથી જ વર્ગ બઢતી મળી શકે તેમ ન હોય પરંતુ જે વિષય કે વિષયોમાં ગેરહાજર હોય તે વિષયની આપેલી પરીક્ષાઓમાં મેળવેલા કુલ ગુણના પ્રમાણમાં ગેરહાજર પરીક્ષામાં જે તે વિષયમાં મળવાપાત્ર થતાં ગુણ મૂક્યા પછી વર્ગ બઢતી મળવાપાત્ર થાય તો તેવા વિદ્યાર્થી રેન્કને પાત્ર રહેશે નહી.<br>(ક) કોઈ વિષય કે વિષયોની પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થી ગેરહાજર હોય તો તે વિષય કે વિષયોની આપેલી પરીક્ષાઓમાં મેળવેલા કુલ ગુણના પ્રમાણમાં ગેરહાજર પરીક્ષામાં મળવાપાત્ર થતાં ગુણ મૂક્યા પછી પણ વર્ગ બઢતી મળવાપાત્ર ન થાય તો તે વિદ્યાર્થીને વર્ગ બઢતી આપવી નહીં.<br>(ડ) ઉદાહરણ : કોઈ વિદ્યાર્થીએ ગણિતમાં ૫૦ ગુણની પ્રથમ કસોટીમાં ૧૨ ગુણ અને ૮૦ ગુણની વાર્ષિક પરીક્ષામાં ૧૪ ગુણ મેળવેલ છે. ૫૦ ગુણની બીજી કસોટી આપેલ નથી.<br>તો તે વિષયની આપેલી પરીક્ષાઓના કુલ ૧૩૦ ગુણમાંથી મેળવેલા કુલ ગુણ ૨૬ થાય.<br>તો ગેરહાજર ૫૦ ગુણની બીજી કસોટીમાં તે વિષયમાં મળવાપાત્ર થતાં ગુણ = $\frac{૨૬ \times ૫૦}{૧૩૦}$ = ૧૦ ગુણ મૂકવા.<br>ગેરહાજર બીજી કસોટીના ખાનામાં ૧૦ ગુણ મૂકી તેની સાથે * નું નિશાન કરવું. અને સમગ્ર પરિણામની નીચે નોંધ કરવી. નોંધ :- * ગેરહાજર પરીક્ષામાં મળવાપાત્ર ગુણ દર્શાવે છે.<br>(ઈ) જે વિષયોની વર્ષમાં એક જ પરીક્ષા લેવાની જોગવાઇ છે તે વિષયોની પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થી અનિવાર્ય કારણસર ગેરહાજર રહે, તો તે વિષયની પરીક્ષાનું પરિણામ આંતરિક ગુણના આધારે તૈયાર કરવું અને ગ્રેડ આપવા.<br>(ફ) સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ વિષયમાં પ્રાયોગિક પરીક્ષામાંથી મુક્તિ મળવાપાત્ર વિદ્યાર્થી પાસેથી સિવિલ સર્જનનું પ્રમાણપત્ર મેળવવું.<br>• આવા વિદ્યાર્થીના લેખિત પરીક્ષાના ૪૦ ગુણ તથા આંતરિક ગુણ ૨૦ તેમ કુલ ૬૦માંથી મેળવેલા ગુણનું ૧૦૦ ગુણમાંથી મળવાપાત્ર ગુણમાં રૂપાંતર કરી તેને આધારે મળવાપાત્ર ગ્રેડ તે વિષયના પરિણામમાં દર્શાવવો.<br>• પરંતુ પરિણામમાં દર્શાવેલ ગ્રેડની બાજુમાં * નું નિશાન કરવું. અને પરિણામ પત્રક / પ્રગતિપત્રકમાં તેમના પરિણામમાં * દર્શાવીને પ્રાયોગિક પરીક્ષામાંથી મુક્તિ |

| | |
|---|---|
| | મેળવેલ છે તેની નોંધ કરવી.<br>૨) જે વિષયોના પરિણામમાં ગ્રેડ આપવાના છે તે સિવાયના શાળામાં શીખવાતા બધા જ ફરજિયાત વિષયોના ગુણને ગણતરીમાં લઇ વર્ગ બઢતી આપવાની રહેશે.<br>૩) કોઇપણ વિદ્યાર્થીની અનિવાર્ય કારણોસર વાર્ષિક પરીક્ષા વખતે શિક્ષણકાર્યના કુલ દિવસોમાંથી ૮૦% હાજરી થતી ન હોય તો, તેવા ખાસ કેસોની પૂર્તતા કરવાની સત્તા જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીને રહેશે.<br>૪) તમામ પરીક્ષાર્થીઓની ઉત્તરવહીઓ વાલીઓને બતાવવાની રહેશે.<br>૫) જરૂર પડે તો તપાસાયેલી ઉત્તરવહીઓનું આચાર્યશ્રી પોતે કે વિષયના નિષ્ણાત પાસે મોડરેશન કરાવી શકશે.<br>૬) કોઇપણ રજિસ્ટર્ડ માધ્યમિક શાળા આ વર્ગબઢતીના નિયમોથી ઉંચી કક્ષાના નિયમો રાખવા ઇચ્છતી હોય તો તે શાળાએ ૩૧ જુલાઇ સુધીમાં બોર્ડની કચેરીને દરખાસ્ત કરવાની રહેશે. અને બોર્ડની પૂર્વ મંજૂરી મેળવીને રાખી શકાશે. આવા નિયમો દાખલ કરતી વખતે શાળાએ તેના વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થીઓના વાલીને સવેળા જાણ કરવાની રહેશે.<br>૭) ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ ધારાની કલમ ૧૭(૬) અન્વયે કોઇપણ રજીસ્ટર્ડ માધ્યમિક શાળા પરીક્ષા પદ્ધતિ અંગે પ્રયોગ કરવા સ્વતંત્ર છે. પણ તે પરીક્ષા યોજના માટે બોર્ડની કચેરી દ્વારા મંજૂરી મેળવવાની રહેશે |

# પરિશિષ્ટ-ક

સૈદ્ધાંતિક વિષયના વર્ગીકરણ નિયમ-૫ માં જણાવેલ કાર્યના ૨૦/૨૦/૩૦ ગુણની ફાળવણી

| અ.નં | વિષયનું નામ વર્ગીકરણનાં મુદ્દાઓ | ગુણભાર |
|---|---|---|
| ૧ | ટર્મ પેપર કુલ-૨ /સ્વાધ્યાય કુલ-૨ | ૧૦ |
| ૨ | પુસ્તકાલયમાંથી અભ્યાસના ઉપયોગી બે પુસ્તકોનું અવલોકન અને નોંધકાર્ય / મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી | ૦૫ |
| ૩ | પ્રોજેકટસ<br>પ્રોજેકટસના અભ્યાસને સુસંગત સાહિત્ય એકઠું કરવું. | ૦૫ |
| | કુલ | ૨૦ |
| ૪ | શારિરીક શિક્ષણ અને ઉદ્યોગના ૨૦ ગુણની કુલ વહેંચણી | |
| ૧ | શારિરીક શિક્ષણ | |
| | (અ) શિસ્ત અને નિયમિતતા | ૧૦ |
| | (બ) મેદાન પરનું કાર્ય / પ્રોજેકટ કાર્ય | ૧૦ |
| | | ૨૦ |
| ૨ | ઉદ્યોગ | |
| | (અ) વર્ગકાર્ય | ૧૦ |
| | (બ) પ્રાયોગિક કાર્ય / પ્રોજેકટ કાર્ય | ૧૦ |
| | | ૨૦ |
| ૩ | કમ્પ્યુટર | |
| | (અ) વર્ગકાર્ય અને ગૃહ કાર્ય | ૧૦ |
| | (બ) પ્રાયોગિક કાર્ય / પ્રોજેકટ કાર્ય | ૧૦ |
| | | ૨૦ |

નોંધ : આચાર્યશ્રી તેમજ સુપરવાઈઝરશ્રીઓએ જે તે વિષયોમાં યોગ્ય સમયાન્તરે આયોજન અનુસાર બુક રીવ્યુ, પ્રોજેક્ટ, સ્વાધ્યાય કાર્ય, ટર્મ પેપરનું નિયમિતપણે અવલોક કરવા સાથે ગુણવત્તાસભર કાર્ય થાય તે માટે જરૂરી સૂચનો કરવા તેમજ માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.